

CONVERTINT LA PUBLICITAT EN PEDAGOGIA

Joan Bover,

professor d'ensenyament secundari de l'IES Arxiduc

Dissenyar una campanya publicitària és ja un clàssic de moltes assignatures lingüístiques, de manera que en aquest article us volem proposar que sigueu una mica més ambiciosos i us plantegeu un triple objectiu: muntar una campanya audiovisual, defugir-ne l'aspecte merament comercial i oferir una utilitat pedagògica al conjunt del vostre centre educatiu. Prendrem com a base l'experiència *Missió possible*, duita a terme a l'IES Arxiduc Lluís Salvador de Palma.

LA IDEA

En primer lloc, cal plantejar-se un objectiu que pugui tenir una repercussió àmplia en el centre o, si més no, a més d'un nivell: la necessitat de la tolerància, els perills de l'alienació juvenil, la neteja, el pla d'evacuació per a emergències... En el nostre cas, es tractava de conscienciar l'alumnat sobre la importància de determinades pràctiques mediambientals. Després de la instal·lació dins l'institut d'una sèrie de contenidors blaus i grocs per a la recollida selectiva de paper i envasos, es va fer palesa la necessitat no només d'informar-ne l'alumnat sinó d'incentivar-ne l'ús. A més, calia parlar de l'estalvi d'energia (electricitat, calefacció, aigua) i el reciclatge i la reutilització del paper. Vàrem pensar que si, a poc a poc, aconseguíem inculcar-los aquests costums, la conducta s'incorporaria als seus hàbits quotidians com a ciutadans.

Una vegada establert l'objectiu, es tracta d'aprofitar una assignatura optativa com ara Processos de Comunicació o Imatge i Expressió -que malauradament enguany ha passat de 4t d'ESO a 3r-, per començar la creació de la campanya, la qual ha de partir d'aquestes dues premisses:

“L'alumnat, en tant que població més jove de la nostra societat, era mostrat com el segment social que pot fer possible un món millor.”

Foto cedida per Joan Bover.

Presentar el mateix alumnat com a gran protagonista, tant pel que fa a l'elaboració de la campanya, com pel que fa a la idea que es pretén transmetre.

Defugir el típic to allisonador dels adults i adoptar un embolcall més engrescador.

Per aconseguir això, vàrem dividir *Missió possible* en dues parts molt diferents. La primera era un espot televisiu. Amb tècniques publicitàries i de videoclip, els mateixos alumnes presentaven la recollida selectiva com quelcom atractiu, dinàmic i modern. L'alumnat, en tant que població més jove de la nostra societat, era mostrat com el segment social que pot fer possible un món millor. D'aquí, l'eslògan: “Salvar el món no és cap missió impossible: és la teva missió.”

La segona part mostrava un seguit de moments que podien pertànyer a un dia qualsevol del nostre centre. S'hi veia l'alumnat duent a terme algunes accions molt positives (com ara demanant paper per reutilitzar a l'hora de fer un examen, aprofitant la llum solar o tirant un envàs d'alumini al contenidor groc) i d'altres que no ho eren (obrint la finestra amb la calefacció encesa o tudent l'aigua de les aixetes). Aquesta part es va dissenyar per esser completada amb un debat dins l'aula i un material escrit.

L'ELABORACIÓ

Partim de la idea que, prèviament, el professorat ja ha iniciat els seus alumnes en el llenguatge audiovisual i que aquests hi han fet algunes pràctiques. A continuació s'han de debatre amb una certa profunditat tots els aspectes del curtmetratge: el to general (desenfadat,

seriós, còmic, eròtic, futurista, realista...), l'eslògan, les frases que l'alumnat hi pronunciarà (amb molt d'esment a la dicció i a la fonètica), la inclusió de rètols o de veus en off, les imatges més adients per fer-lo atractiu, la gamma cromàtica, el vestuari, les peces musicals que l'acompanyaran, etc. No ens ha de recar de dedicar totes les hores que calgui a decidir quins plans i quins angles seran més adients per a la nostra intenció comunicativa. L'alumnat ha de proposar moltes idees per poder també rebutjar-ne moltes. Se n'ha de mesurar la viabilitat (especialment si no comptam amb pressupost ni amb efectes especials) i se n'ha d'establir la presentació visual de manera que resultin el màxim d'atractives (vid. annex 1). Tot ha de quedar ben reflectit per escrit.

En segon lloc, tenim el rodatge, al qual hem d'arribar amb un guió definitiu i amb el mínim espai per a la improvisació. El professorat no ha de cedir a la temptació de deixar el rodatge en mans de l'alumnat, ni molt manco a la possibilitat (tan remota com poc funcional) que se li acudesquin idees brillants en el darrer moment. Cal fer molt d'èmfasi en la importància de les sessions preparatòries prèvies, durant les quals tota pluja d'idees serà benvinguda. És preferible rodar en horari extraescolar, ja que la durada d'una sessió lectiva ordinària és del tot insuficient per preparar tots els elements, assajar els plans i finalment rodar-los.

“...finalment, s'encetava un debat que convidava a millorar la política mediambiental del centre.”

En tercer lloc, tenim el muntatge, que per qüestions operatives sovint anirà a càrrec del professorat, tot i partir de les directrius que s'hauran marcat en el grup-classe. Els programes més senzills de muntatge són el Kdenlive o el Kino per a Linux i l'Studio 10 Plus de Pinnacle per a Windows (el Premiere és molt més car i més complex, però pot ocasionar problemes).

L'APLICACIÓ

L'ideal és que la projecció quedi integrada en el marc de les activitats lectives, bé a les classes d'una

assignatura concreta o, encara millor, a les de tutoria, que donaran a l'activitat un caire interdisciplinari i que, per tant, s'enriquiran amb la implicació de professorat de totes les matèries.

Foto cedida per Joan Bover.

És aconsellable acompanyar la projecció de material escrit (vid. annex 2) en el qual l'alumnat hagi de desenvolupar tasques a partir de les imatges. Per exemple, després del visionat de *Missió possible*, l'alumnat havia de recordar i apuntar quines accions de les que s'havien vist eren correctes i quines no; després havia de destriar, d'una llista, quines deixalles anaven als diferents contenidors; en tercer lloc, havia de recordar i apuntar on se situen els diversos contenidors, no només dins l'institut, sinó -i això era molt important de cara a la seva conscienciació com a habitants d'una ciutat concreta- també als seus voltants; finalment, s'encetava un debat que convidava a millorar la política mediambiental del centre.

Els resultats d'aquestes sessions varen esser molt positius, en especial per a un alumnat que, per primera vegada, es va sentir responsable de l'educació mediambiental dels seus companys (fins i tot dels de cursos superiors!). De fet, d'entre els participants en el vídeo va sorgir, *motu proprio*, una brigada de vigilància, encarregada de vetllar pel bon ús dels contenidors del centre. Tot i això, ens cal esser conscients que un hàbit no s'assoleix ni en una sessió ni, de vegades, en un curs escolar, per la qual cosa s'espera que els efectes del curtmetratge i el posterior debat que genera siguin una passa més en la consciència ecològica del nostre alumnat, amb efectes a mesurar a llarg termini. Us convidam a repetir aquesta experiència en altres temes i, per descomptat, a veure el vídeo a YouTube o a la pàgina web del nostre centre (www.iesarxiduc.net). □

ANNEX 1: EL GUIÓ DEL CURTMETRATGE

MISSIÓ POSSIBLE - Primera part (fragments)

Pla	Presa vàlida	
1.		PG dels tres contenidors, que poden estar apilats. Tràveling de retrocés ⇒ PG: n'Andrea i na Laura hi estan assegudes devora, xerrant i mirant una agenda. S'estan acabant una llauna de beguda. Na Verònica llegeix i també té una llauna, que tira al contenidor groc. Na Laura, despreocupadament, tira la seva al verd.
2.		PM. Verònica.- Perdona, t'has equivocat de contenidor.
3.		PM. Laura.- ¿Què té més? Total... Andrea.- ¿Què penses? ¿Què salvaràs el món o què?
4.		PM. Verònica.- Bé, salvar el món no és cap missió impossible.
5.		Zoom cap al contenidor groc gros del pati. Pla inclinat.
6.		Zoom cap als contenidors del vestíbul. Pla amb una inclinació diferent.
7.		Zoom cap al contenidor de les piles. Pla amb una inclinació diferent.
8.		Zoom cap al contenidor de vidre. Pla amb una inclinació diferent.
9.		PG contrapicat. En Kevin, vestit amb camiseta groga, agafa una llauna a l'aire mentre bota les escales.
10.		PD. La llauna cau dins el contenidor groc.
11.		PG. A la porteria de futbol, en Joan Pere, vestit amb camiseta groga, enxampa una botella de plàstic.
12.		PD. Pla tort. La botella cau dins el contenidor groc.
13.		PD semisubjectiu. Un paper desplegat vola i na Zuleica, vestida de blau, l'enxampa al vol.
14.		PD. N'Amanda, vestida de blau, tira el paper desplegat dins el contenidor blau.
15.		PG. En Joan Marc, que va amb cascos, fa una derrapada amb la bicicleta.
16.		PD. En Joan Marc es lleva els cascos.
17.		PD. En Joan Marc treu les piles del reproductor.
18.		PDETALL. Les piles acaben dins el contenidor de piles.
19.		PG. N'Amanda i na Clàudia, vestides de verd, van en patins, s'acosten a la càmera i en el darrer moment, agafen dues botelles de vidre que estan en terra.
20.		PDETALL. Les botelles de vidre cauen en el contenidor verd.

ANNEX 2. EL MATERIAL ESCRIT DE L'ALUMNAT

MISSIÓ POSSIBLE _____

Salvar el món no és cap missió impossible. És... la teva missió!

1. Acabes de veure una sèrie d'imatges que podrien correspondre a un dia qualsevol d'aquest institut. Intenta recordar quines accions mediambientals t'han semblat correctes i quines errònies. Fes-ho a la part de darrera d'aquest full.
2. Destria les deixalles de la llista següent en funció del contenidor on s'han de tirar.

paper d'alumini de l'entrepà	full de paper emprat per una cara	bateries
botella de refresc de vidre	full de paper emprat per dues cares	botella d'aigua de plàstic
bric de suc de fruites	cares	paper de l'entrepà
llauna de tonyina	pires ordinàries	paper tacat de tinta
envàs de iogurt	pires de botó	correctora
cartolina	llauna de refresc	cartó
		restes de menjar

ENVASOS	VIDRE	PAPER	PILES	REBUIG
Color	color	color	color	color

3. En el nostre centre i a les voravies dels voltants, hi ha la majoria d'aquests contenidors. ¿Sabries dir on exactament?

ENVASOS	VIDRE	PAPER	PILES	REBUIG

4. ¿Pots proposar cap altra mesura d'ambientalització del centre?

.....

.....

.....